

Η ΠΕΙΡΑΤΕΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΣΤΙΣ Η.Π.Α.

Του Δημήτρη Ιωαννίδη*

Σε παλαιότερα άρθρα είχα ασχοληθεί με την Αμερικανική Νομοθεσία προστασίας των εμπορικών σημάτων στο διαδίκτυο και τα πνευματικά δικαιώματα των καλλιτεχνών. Συγκεκριμένα, είχα αναφερθεί στην εταιρία Napster του 18χρονου φοιτητή Shawn Fanning, και στη δικαστική διαμάχη που είχε με την Ένωση Δισκογραφικών Εταιριών Αμερικής (Recording Industry Association of America - εφεξής, RIAA) όταν αυτός δημιούργησε ένα πρόγραμμα (software) για Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές (εφεξής, ΗΥ). Το πρόγραμμα αυτό επέτρεπε σε οποιονδήποτε χρήστη ΗΥ που είχε πρόσβαση στο διαδίκτυο (Internet) να αντιγράψει μουσικά κομμάτια τα οποία άλλοι χρήστες διέθεταν στους δικούς τους υπολογιστές.

Το πρόγραμμα Napster διανέμονταν δωρεάν μέσα από το διαδίκτυο και λειτουργούσε με την ψηφιακή τεχνολογία MP3 που δημιούργησε η Γερμανική εταιρία Fraunhofer IIS το 1987. Αυτή η τεχνολογία επιτρέπει τη συμπίεση του ήχου (compression of sound files) για τη μετέπειτα ταχύτατη και ποιοτικά άριστη αναπαραγωγή του. Ο τρόπος με τον οποίο λειτουργούσε το Napster είχε ως εξής. Το κεντρικό σύστημα της εταιρίας, που απαριθμούσε 150 servers (ΗΥ τεραστίων δυνατοτήτων) είχε τη δυνατότητα να διαβάζει τους καταλόγους με τους τίτλους μουσικής που ο

κάθε χρήστης του προγράμματος αυτού ανά τον κόσμο, είχε στη διάθεσή του και να ενημερώνει διαρκώς τα κεντρικά του αρχεία με τους νέους τίτλους που ανακάλυπτε. Με άλλα λόγια, η εταιρία Napster διέθετε μία τεράστια και κατάλληλα ταξινομημένη γκάμα μουσικών τίτλων από χρήστες σε κάθε γωνιά του πλανήτη.

Το πρόγραμμα Napster, πέρα από τις απεριόριστες δυνατότητές του σε θέματα οργάνωσης αρχείων ήχου, επέτρεπε και την αναζήτηση μέσα από το διαδίκτυο, τραγουδιών που άλλοι χρήστες του ίδιου προγράμματος διέθεταν. Για παράδειγμα, ένας χρήστης που είχε στον προσωπικό του υπολογιστή μια συγκεκριμένη συλλογή μουσικής, μπορούσε αν ήθελε, να επιτρέψει μέσω του διαδικτύου σε άλλους χρήστες του προγράμματος Napster, να αντιγράψουν στο δικό τους ΗΥ όλη αυτή τη μουσική συλλογή ή συγκεκριμένα μόνο τραγούδια.

Η εφεύρεση αυτή προκάλεσε μεγάλο ενδιαφέρον αφού ο αριθμός των ατόμων ανά τον κόσμο που χρησιμοποιούσαν το πρόγραμμα, ξεπέρασε τα 57 εκατομμύρια χρήστες, ενώ η δυνατότητα ελεύθερης αναπαραγωγής μουσικής μέσω του διαδικτύου κλόνησε κυριολεκτικά το καθεστώς πνευματικής ιδιοκτησίας στις Η.Π.Α. τόσο, που στις 6 Δεκεμβρίου του 1999, η RIAA κατέθεσε αγωγή κατά της εταιρίας Napster στο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Πολιτείας της California. Τελικά, η

RIAA κέρδισε τη δικαστική διαμάχη και στις 12 Φεβρουαρίου του 2001 το Εφετείο των Η.Π.Α. απαγόρευσε τη λειτουργία της εταιρίας Napster, κρίνοντας ότι το πρόγραμμά της είχε δημιουργήσει ένα πειρατικό δίκτυο παραβίασης πνευματικών δικαιωμάτων, αφού οι χρήστες του απέφευγαν να πληρώσουν για κάτι που θα πλήρωναν αν δεν υπήρχε το πρόγραμμα αυτό. Επίσης, το Δικαστήριο έκρινε ότι η εταιρία Napster παραβίασε τα πνευματικά δικαιώματα των καλλιτεχνών, αφού οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές δεν αναγνωρίζονται ως νόμιμα μηχανήματα αντιγραφής σύμφωνα με τη νομοθεσία Audio Home Recording Act. Η τελευταία επιτρέπει την αντιγραφή μουσικής από ιδιώτες όταν αυτό γίνεται για προσωπική χρήση και όχι για εμπορική εκμετάλλευση. Βλέπε Sony Corp.of America v. Universal City Studios, 464 U.S. 417 (1984), στο θέμα πώλησης VCRs (βίντεο).

Την ίδια εποχή εμφανίστηκαν και άλλα προγράμματα για ηλεκτρονικούς υπολογιστές όπως το Gnutella, Grokster, iMesh, Blubster και το KaZaa που αντίθετα με το Napster επιτρέπουν τη σύνδεση χειριστών μέσα από το διαδίκτυο χωρίς την παρέμβαση κεντρικών σταθμών. Με τον τρόπο αυτό, η αντιγραφή μουσικής γίνεται μόνο με απευθείας επαφές των χρηστών (τα λεγόμενα “peer to peer” προγράμματα) χωρίς να χρειάζεται ένα κεντρικό σύστημα που να ταξινομεί

την γκάμα των μουσικών τίτλων που κυκλοφορούν στο διαδίκτυο. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτά τα προγράμματα έχουν και άλλες σπουδαίες εφαρμογές, όπως τη μεταφορά ηλεκτρονικών αρχείων και την απευθείας ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ χρηστών που θεωρούνται σπουδαία τεχνολογικά επιτεύγματα στην εξέλιξη του διαδικτύου.

Η εταιρία RIAA συνέχισε την προσπάθειά της να σταματήσει την λειτουργία και αυτών των προγραμμάτων στο διαδίκτυο και αρχικά κατέθεσε αγωγές κατά των εταιριών, Grokster, Morpheus και KaZaa. Στις 3 Σεπτεμβρίου του 2002, το Εφετείο των Η.Π.Α. έκρινε ότι ενώ οι χρήστες των προγραμμάτων αυτών παραβίασαν την Αμερικανική νομοθεσία, οι εταιρίες Grokster και StreamCast Networks μπορούν να συνεχίσουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, γιατί οι χρήστες των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών έχουν το δικαίωμα να διανέμουν προγράμματα που επιτρέπουν την ανταλλαγή ηλεκτρονικών φακέλων ή αρχείων μέσα από το διαδίκτυο.

Στις 2 Μαΐου 2003, η RIAA ξεκίνησε ένα νέο δικαστικό αγώνα για την αντιμετώπιση της πειρατείας στο διαδίκτυο καταθέτοντας μηνύσεις εναντίον 4 φοιτητών οι οποίοι έκαναν χρήση των προγραμμάτων αυτών μέσα από τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές των πανεπιστημίων όπου φοιτούσαν. Οι φοιτητές αυτοί διαχειρίζονταν προγράμματα αναπαραγωγής

μουσικής με αποτέλεσμα να επιτυγχάνουν την αντιγραφή χιλιάδων τραγουδιών, μέσα από το σύστημα ηλεκτρονικών υπολογιστών των πανεπιστημίων τους. Η RIAA ήγειρε αξιώσεις αποζημίωσης εναντίον κάθε φοιτητή, τα ποσά των οποίων κυμαίνονταν από \$12.000 έως και \$17.500 δολάρια, ενώ στις 25 Ιουνίου 2003 ο ίδιος οργανισμός ανακοίνωσε την έναρξη μιας νέας προσπάθειας να εντοπίσει τους χρήστες του διαδικτύου που αντέγραφαν παράνομα μουσικά κομμάτια. Στις 18 Ιουλίου 2003, η RIAA έστειλε εκατοντάδες δικαστικές εντολές σε εταιρίες που παρέχουν υπηρεσίες στο διαδίκτυο και σε πανεπιστήμια, ζητώντας τα ονόματα αυτών που διάνεμαν, παράνομα, «μουσική». Η αίτηση αυτή βασιζόταν στην Αμερικανική νομοθεσία, Digital Millennium Copyright Act, η οποία απαγορεύει την παραγωγή, εισαγωγή ή πώληση τεχνολογίας στο καταναλωτικό κοινό, η οποία έχει δημιουργηθεί για να παρακάμψει τεχνολογικά συστήματα ελέγχου της αναπαραγωγής προστατευμένων έργων. Κύριο χαρακτηριστικό αυτών των τεχνολογικών μέσων είναι η έλλειψη οποιασδήποτε εμπορικής σημασίας, πέρα από τη δυνατότητα αναπαραγωγής και η εμπορική εκμετάλλευση η οποία περιορίζεται στην παράκαμψη των ελέγχων αναπαραγωγής που εφαρμόζει ο παραγωγός του προστατευόμενου έργου.

Στις 8 Αυγούστου του 2003 το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο των Η.Π.Α. έκρινε ότι τα Πανεπιστήμια δεν είναι υποχρεωμένα να παραδώσουν τα ονόματα των φοιτητών και στις 8 Σεπτεμβρίου 2003, η RIAA κατέθεσε σε Ομοσπονδιακά Δικαστήρια των Η.Π.Α. 261 αγωγές κατά διαφόρων ατόμων που χρησιμοποίησαν τα προγράμματα αναπαραγωγής μουσικής αντιγράφωντας, παράνομα, μουσικά κομμάτια. Ένα από αυτά τα άτομα ήταν και η 12χρονη Brianna LaHara η οποία κατοικεί σε φτωχή γειτονιά του Manhattan της Νέας Υόρκης. Με την επίδοση της αγωγής, η μητέρα της δέχθηκε να πληρώσει το ποσό των 2 χιλιάδων δολαρίων και να συντάξει γραπτή απολογία στην οποία αναγνώριζε ότι η αναπαραγωγή μουσικής στο διαδίκτυο είναι παράνομη.

Ο τρόπος με τον οποίο η RIAA κατάφερε να κατονομάσει τα άτομα αυτά δεν ήταν δύσκολος αφού η τεχνολογία σήμερα επιτρέπει την έρευνα στο διαδίκτυο κάτω από τίτλους τραγουδιών και τραγουδιστών που διαρκώς φαίνονται ότι διανέμονται από χρήστες. Στην συνέχεια, η RIAA χρησιμοποίησε συγκεκριμένα τεχνικά χαρακτηριστικά των προγραμμάτων αυτών, για να φτιάξει μία λίστα ηλεκτρονικών φακέλων που βρίσκονται στον υπολογιστή του υπό παρακολούθηση ατόμου και οι οποίοι είναι διαθέσιμοι σε άλλους χρήστες (shared folders), ώστε να αποσπάσει ένα φωτογραφικό στιγμιότυπο του ηλεκτρονικού υπολογιστή του χρήστη με τις

πληροφορίες αυτές. Πολλές φορές οι τεχνικοί της RIAA προσπαθούσαν να βρουν και ψηφιακά αποτυπώματα (digital fingerprints) που δημιουργούνται κατά την παράνομη αντιγραφή των τραγουδιών, ώστε να τα συνδυάσουν με τα στοιχεία του ηλεκτρονικού υπολογιστή που χρησιμοποιήθηκε για την παράνομη διανομή των τραγουδιών στο διαδίκτυο. Έχοντας αυτά τα στοιχεία στη διάθεσή τους, οι τεχνικοί της RIAA κατέγραψαν την ηλεκτρονική διεύθυνση του χρήστη του ηλεκτρονικού υπολογιστή και στη συνέχεια κατέθεσαν αιτήσεις στα Ομοσπονδιακά δικαστήρια εναντίον των εταιριών παροχής υπηρεσιών στο διαδίκτυο, απαιτώντας τα ονόματα και τις διευθύνσεις των δικαιούχων των ηλεκτρονικών διευθύνσεων. Γενικά, η RIAA κατέθεσε μηνύσεις κατά ατόμων που είχαν συμπεριλάβει στην συλλογή τους πάνω από 1.000 τραγούδια.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τα τελευταία χρόνια, η RIAA έχει κάνει διάφορες προσπάθειες προκειμένου να σταματήσει την πειρατεία μουσικής στο διαδίκτυο. Όμως αυτός ο φτηνός τρόπος επικοινωνίας δεν έχει σύνορα και υπολογίζεται ότι 2,5 δισεκατομμύρια τραγούδια αντιγράφονται παράνομα κάθε μήνα. Επίσης, 60 εκατομμύρια άτομα χρησιμοποιούν καθημερινά, προγράμματα που επιτρέπουν την μεταφορά πληροφοριών μέσα από το διαδίκτυο. Ο οργανισμός RIAA υπολογίζει ότι πουλήθηκαν 300 εκατομμύρια λιγότεροι

δίσκοι/Cds την περίοδο 1999-2002, το οποίο σημαίνει απώλειες για τους καλλιτέχνες και τις δισκογραφικές εταιρίες που ξεπερνούν τα 2 δισεκατομμύρια δολάρια. Υπολογίζεται επίσης, ότι πάνω από 11 εκατομμύρια ηλεκτρονικοί υπολογιστές στις Η.Π.Α. περιέχουν προγράμματα που επιτρέπουν την αντιγραφή πληροφοριών στο διαδίκτυο, ενώ το 68% των ερωτηθέντων νέων απήντησε σε έρευνα δημοσκόπησης ότι θα σταματήσει την παράνομη χρήση αυτών των προγραμμάτων αν υπάρχουν ποινικές κυρώσεις. Ενώ η σημερινή νομοθεσία προβλέπει την επιβολή προστίμων που ανέρχονται μέχρι και σε \$150.000 δολάρια για κάθε περίπτωση παραβίασης των πνευματικών δικαιωμάτων, οι συμβιβασμοί που έχουν γίνει μέχρι σήμερα εκ μέρους του οργανισμού RIAA, κυμαίνονται από \$2.500 μέχρι \$7,500 δολάρια. Σύμφωνα με πρόσφατα δημοσιεύματα (30 Σεπτεμβρίου 2003) 52 από τα 261 άτομα έχουν συμβιβαστεί με την RIAA.

Όμως, οι μέχρι τώρα προσπάθειες του οργανισμού RIAA να καταπολεμήσει με δικαστικά μέσα, την πειρατεία μουσικής μέσω διαδικτύου, δεν έχει αποφέρει να αναμενόμενα αποτελέσματα, επειδή το διαδίκτυο δεν έχει σύνορα, είναι οικονομικά προσιτό, ανώνυμο και αποτελεί σήμερα το κατ'έξοχόν μέσον επικοινωνίας της νέας γενιάς. Ίσως ο μόνος τρόπος με τον οποίο θα μπορούσε να καταπολεμηθεί το φαινόμενο αυτό

είναι η μείωση των τιμών των CDs, το οποίο όμως δε δέχονται οι δισκογραφικές εταιρίες και οι καλλιτέχνες.

*Ο Δημήτρης Ιωαννίδης είναι ενεργό μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου της Βοστώνης, διδάκτωρ της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Βοστώνης και νομικός σύμβουλος του Γενικού Προξενείου της Ελλάδος στη Βοστώνη. Κατά καιρούς έχει αναλάβει υποθέσεις και έχει εκπροσωπήσει το Ελληνικό Κράτος το Πανεπιστήμιο Harvard, και το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Επιμέλεια ελληνικού κειμένου –Άνα Τζιμαπίτη, δικηγόρος